Bokslut och årsredovisning 2017

Barn- och utbildningsnämnden

Behandlad av Barn- och utbildningsnämnden 2018-02-15

Innehåll

1. Inledning 3
2. Händelser av betydelse ..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
3. Kvalitet och prestationer 4
4. Verksamheten i siffror 17
5. Måluppföljning mål 19
6. Ekonomi 21
7. Personal 22
8. Utmaningar på kort och på lång sikt 23

1. Inledning

Barn- och utbildningsnämnden visar ett överskott jämfört med budget för 2017 med 0,1 Mkr. Nettoeffekten av semesterlöneskuldsökningen (-2,1 Mkr) och lägre arbetsgivaravgifter för äldre (+ 0,8 Mkr) försämrar nämndens resultat med 1,3 Mkr.

Trots att barn- och utbildningsnämndens totala resultat är positivt jämfört med budget finns budgetavvikelser som både är positiva och negativa inom verksamheterna.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN	**Nettokostnader**		
Belopp i Tkr	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**
Biblioteksverksamhet	5 514	5 677	163
Kulturskolan	2 918	3 013	95
Asyl	4 400	4 400	0
Förvaltningsgemensam verksamhet	10 311	10 237	- 74
Särskola/Särvux	7 930	8 240	310
Måltid	34 898	31 477	-3 421
Städ	10 087	9 978	-109
Skolskjuts	9 165	9 700	535
Grundskola/Förskoleklass	101 909	102 585	676
Resurscentrum	17 929	19 782	1 853
Gymnasium	39 629	39 167	-462
Kommunal vuxenutbildning	5 450	7 241	1 791
Förskole- och fritidsverksamhet	80 922	80 980	58
Förändring semesterlöneskuld	2 108	0	-2 108
Lägre arbetsgivaravgift för äldre	-807	0	807
Summa	**332 363**	**332 477**	**114**

2. Händelser av betydelse

- Ny förvaltningsledning har rekryterats
- Som ett led i den förvaltningsövergripande utvecklingssatsningen genomförs den andra vetenskapskonferensen där förstelärarna presenterar läsårets vetenskapliga studier.
- Förbättrade kunskapsresultat för elever i årskurs 9
- Gymnasial lärlingsutbildning startar på Strömstad gymnasium
- De senaste årens utbyggnad gör att samtliga barn under 2017 kan erbjudas plats i förskolan
- Byggnation av ny förskola på Mellegården
- Start av tillbyggnad av Skee skola
- Beslut om tillbyggnad av Mellegårdens skola och Bojarskolan
- Beslut om nybyggnation av förskolor i Skee och på Ånneröd
- Färdigställande av skalskydd på Strömstad Gymnasium
- Budget i balans

3. Kvalitet och prestationer

3.1 Utvecklingsarbete

Under 2017 har det förvaltningsövergripande utvecklingsarbetet tillsammans med professor Tomas Kroksmark fortsatt. Syftet med arbetet är att utveckla undervisningen i alla skolformer så att den utgår från en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Målet är att öka elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Utöver kommunens pedagogiska personal har också kommunens förstelärare haft ett specifikt uppdrag i utvecklingsarbetet. Uppdraget innebär att stödja och handleda den verksamhetsnära skolforskningen och det kollegiala lärandet bland pedagoger, men också att tillsammans med rektor och förvaltningschef leda skolutveckling i kommunen.

I augusti genomfördes en vetenskapskonferens på Strömstad Gymnasium där bland annat kommunens förstelärare presenterade sina vetenskapliga arbeten. Vetenskapskonferensen innehöll dessutom en föreläsning om *Singapore Math* som är en vetenskaplig metod för att undervisa i matematik. Den utgår från att läraren på ett lekfullt sätt skapar förståelse för matematiska resonemang genom samtal och aktiviteter som går från det konkreta till det abstrakta med stöd av bilder och laborativt material.

Förskolans, förskoleklassens och grundskolans personal har deltagit i den nationella fortbildningssatsningen *Matematiklyftet* och *Läslyftet*. Verksamheterna har börjat använda lokal *matematikplanen* på samma sätt som man använder den loka *språkplan* som funnits sedan några år. Syftet är att utveckla undervisningen i matematik för att öka eleverna måluppfyllelse.

3.2 Förskoleverksamhet

Strömstads kommun har 42 förskoleavdelningar fördelade på 15 kommunala förskolor. Tack vare de senaste årens utbyggnad har samtliga barn kunnat erbjudas plats under 2017. En nybyggd förskola med ökad kapacitet öppnade i oktober på Mellegården och ersatte den tidigare byggnaden.

Den fortsatta inflyttningen och höga födelsetal kräver dock ytterligare utbyggnad. Under 2017 har projekteringen av en ny förskola i Skee omfattande 6 avdelningar avslutats. Förskolan förväntas vara klar någon gång januari 2019 och ersätter de fem befintliga

avdelningarna. Även projekteringen av Ånneröds förskola avslutades. Förskolan förväntas vara klar årsskiftet 2018/19 med 6 avdelningar varav fyra ersätter Bojarskolans förskola. Nybyggena ökar behovet av att rekrytera ny förskolepersonal.

Personal och förskolechefer har under året utvecklat den pedagogiska verksamheten tillsammans med förstelärarna. Förstelärarna har bidragit med kompetensutveckling för all personal genom att sprida goda exempel på metoder och aktiviteter för en ökad måluppfyllelse i matematik. Härigenom har förstelärarna blivit ett stöd för pedagogerna i verksamheten.

Personal har även deltagit i *Läslyftet* för förskolan. Kompetensutvecklingen bedrivs i kollegiala former och leds av vår egen personal som utbildats i handledarskap.

Enkäter till vårdnadshavare har genomförts under året. Resultatet visar att vårdnadshavarna överlag är nöjda med kommunens förskoleverksamhet.

3.3 Fritidsverksamhet

Uppdraget för fritidsverksamheten har förtydligats i läroplanen. Nu finns ett nytt kapitel med syfte och centralt innehåll för undervisningen i fritidshemmet. I fritidshemmet bildar omsorg, utveckling och lärande en helhet.

En nyhet i den reviderade läroplanen är att de digitala verktygen ska användas allt mer för kommunikation och för att framställa olika estetiska uttryck. Det kräver både tillgång till digital utrustning och kompetensutveckling för personal. Några av fritidshemmen har arbetat med programmering, digitalisering och media. Detta har resulterat i att eleverna har skapat både film, föreställningar och skoltidning.

Under 2017 har fritidshemmens personal arbetat med att genomföra det förtydligade uppdraget. Genomförandet har främst skett i den kommunövergripande nätverksgruppen genom föreläsning, dialog i lärgrupper och erfarenhetsutbyte.

Nätverket har även haft fokus på kunskap om relationsbyggande. Föreläsningar och workshops utifrån Kent Hedevågs bok ”När mallen inte stämmer” har genomförts. Syftet är att skapa förståelse och kunskap om lågaffektivt bemötande. Målet är att kunna hantera konflikter på ett konstruktivt sätt. Alla fritidshem har utarbetat handlingsplaner utifrån denna kompetensutveckling.

Samtliga fritidshem har också utvecklat skolornas rastaktiviteter och idag erbjuder samtliga skolor planerade rastaktivitet minst två gånger i veckan.

Gemensamma aktiviteter för alla fritids arrangeras under skolloven såsom turneringar och utflykter.

3.4 Förskoleklass

I Strömstads kommun finns förskoleklass i samtliga skolområden. Det finns ett förskoleklassnätverk för lärare i kommunen som arbetar i förskoleklass. Det ger möjlighet till erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling för lärarna samt ger möjlighet till likvärdighet vad gäller innehållet i undervisningen och på vilket sätt lärarna kartlägger och följer upp elevernas utveckling.

Under 2017 har fokus varit att genomföra det nya förtydligade uppdraget för förskoleklassen utifrån den reviderade läroplanen. I det nya kapitlet finns syfte och centralt innehåll som är styrande för förskoleklassens undervisning. Genomförandet har främst skett i den kommunövergripande nätverksgruppen genom föreläsning, dialog i lärgrupper

och erfarenhetsutbyte. Målsättningen under har varit att samtliga lärare i förskoleklass ska känna sig väl förtrogna med de nya styrdokumenten och tillsammans se över hur de kan ta sig an det nya uppdraget.

Liksom för fritidshemmet innebär den reviderade läroplanen att de digitala verktygen ska användas allt mer för kommunikation och för att framställa olika estetiska uttryck. Detta kräver en riktad kompetensutveckling.

Med anledning av det förtydligade uppdraget och att förskoleklassen blir obligatorisk skolform hösten 2018, har förvaltningen ett arbete med att se över mottagandet, förutsättningarna och likvärdigheten i förskoleklassen inför hösten.

Samtliga lärare i förskoleklass och skolledning kommer att delta i Skolverkets konferens om det förtydligade uppdraget i mars 2018.

Kartläggning av lärandet i förskoleklass

Även de förmågor som eleverna ska ges förutsättningar att utveckla genom undervisningen är framskrivna i den reviderade läroplanen och ska följas upp löpande under läsåret i förskoleklass. Resultaten för de olika kartläggningarna sammanställs och analyseras tillsammans med specialpedagoger. Därefter anpassas undervisningen till de behov som framkommit.

Inför 2018 finns det behov av implementering av de nya kartläggningsverktygen och uppföljande insatser för de elever som enligt kartläggningen visar sig ha behov av stöd.

Metodutveckling i matematik

Under 2017 har innehållet i kompetensutvecklingen för lärarna i förskoleklassen handlat om metodutveckling i matematikundervisningen på vetenskaplig grund, genom att utgå från en modell som bygger på en systematisk och lärarstyrd struktur för lärprocessen framtagen av forskare Görel Sterner.

För att kartlägga elevernas kunskaper och planera för innehållet i undervisningen har lärarna genomfört elevintervjuer från boken; *Förstå och använda tal* (McIntosh, 2008). Syftet med intervjun är att eleven ska få möjlighet att visa och förklara och att läraren ska upptäcka hur eleven tänker samt vilka strategier eleven använder för att lösa en specifik uppgift. Analysen av resultatet ligger till grund för planering av undervisningen och det fortsatta lärandet.

Resultatet av kompetensutvecklingen i matematik visar att lärarna i förskoleklass på ett mer strukturerat och medvetet sätt tar sig an matematikundervisningen.

3.5 Grundskola

Undervisningen i grundskolan har många likheter med det som beskrivits ovan under rubriken Förskoleklass. Lärarna utvecklar ständigt undervisningen genom att anpassa undervisningen till den enskilda eleven samtidigt som samspelet och relationerna i gruppen/klassen stärks. Utöver lärare har alla skolor tillgång till speciallärare, resurspersonal och elevhälsateamets olika kompetenser som samarbetar för elevernas bästa.

För att öka måluppfyllelsen i matematik genomför förvaltningen och barn- och utbildningsnämnden ett arbete för att utveckla matematikundervisningen. Matematikplanen som färdigställdes 2016 är ett långsiktigt dokument för att dels skapa optimala förutsättningar för god kunskapsutveckling i matematik och dels att utveckla matematikundervisningen. Flera av förstelärarnas studier berör också matematiken och genomförandet av dessa resultat förväntas påverka undervisningen positivt.

För att öka måluppfyllelsen i matematik på kort sikt har högstadiet under 2017 fortsatt att ge extra tid för matematikundervisning genom att anordna lovskolor, matematik-undervisning på elevens val samt läxhjälp. Speciallärarstödet i årskurs 9 har i stor utsträckning fokuserat på ämnet matematik. De minskade matematikresultaten har brutits med hjälp av insatserna. Utöver detta har också grundskolans personal deltagit i de nationella utbildningssatsningarna Matematiklyftet och Läslyftet. Båda har till syfte att utveckla undervisningen genom kollegialt lärande och kompetensutvecklingsmaterial från Skolverket

Kunskapsresultat
Kunskapsresultaten mätt i det samlade meritvärdet för grundskolans årskurs nio (222,7) ligger nu Strömstads kommun i nivå med riket (223,5). Flickornas meritvärde (246,7) har fortsatt att öka. Pojkarnas meritvärde (203,0) har efter tre års nedåtgående trend ökat. Orsaken till ökningen är främst att eleverna får betyg i fler ämnen än tidigare, andelen elever som får betyg i alla ämnen har ökat markant, särskilt för pojkar. Betygsresultaten för årskurs 6 visar en något högre andel (71,4%) elever som når målen i alla ämnen jämfört med årskurs 9 (67,9%).

En jämförelse av måluppfyllelsen i engelska, matematik och svenska i årskurs 6 och 9 visar skillnader mellan ämnena. Tänkbara orsaker till skillnaderna är ämnenas karaktär och krav på arbetsinsats, nivåskillnader i kunskapskraven mellan årskurserna och ämnena samt åldern på eleverna.

Tabell 3.5.1 - Måluppfyllelse årskurs 6 och årskurs 9 2017

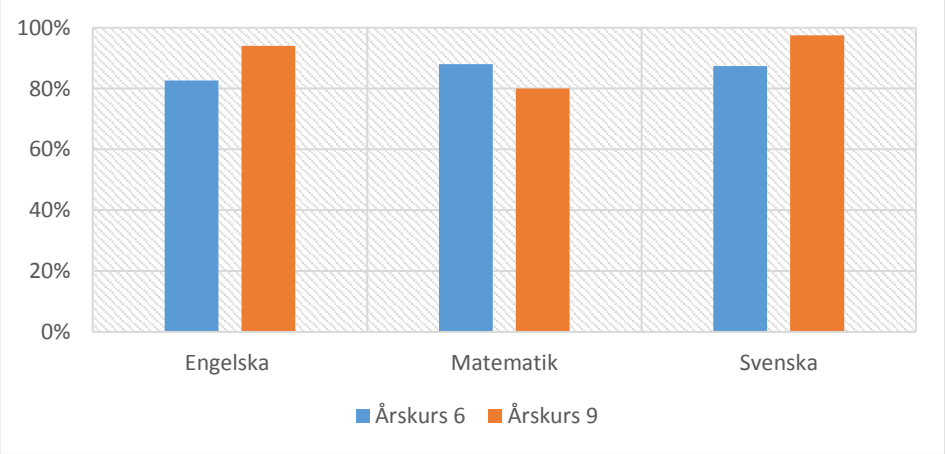

Källa: Skolverkets databas SIRIS

Av de elever som avslutade sina grundskolestudier 2017 blev totalt 80 % behöriga till ett yrkesprogram i gymnasieskolan, vilket är en ökning jämfört med föregående års andel på 77 %. Ökningen är lika för pojkar och flickor. Strömstad ligger fortfarande under riksgenomsnittet, men den positiva trenden är tydlig.

Kunskapsresultaten visar att undervisningen i hela grundskolan är avgörande för elevernas måluppfyllelse och att det är viktigt att verksamheten fokuserar på att förbättra faktorer skolan kan påverka, vilket främst är ytterligare utveckling av undervisningen.

Tabell 3.5.2 - Genomsnittligt meritvärde årskurs 9

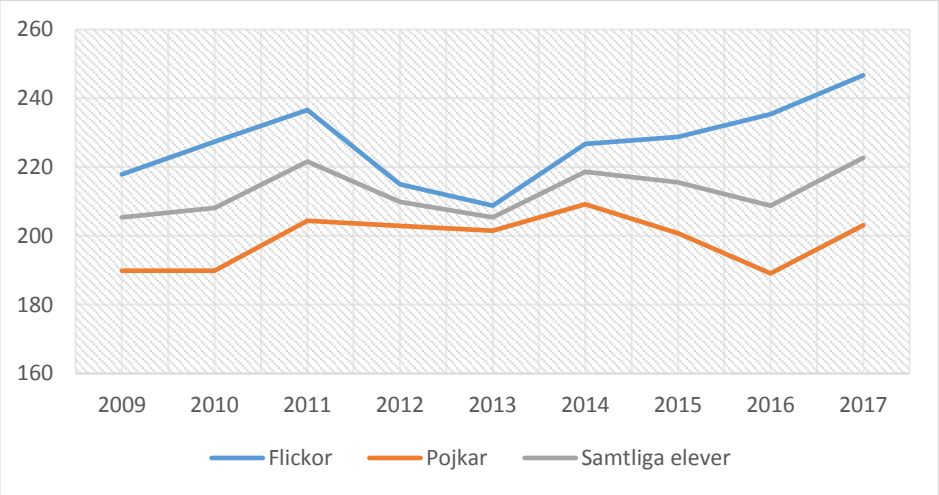

Källa: Skolverkets databas SIRIS

Tabell 3.5.3 - Andel elever som är behöriga till nationellt gymnasieprogram

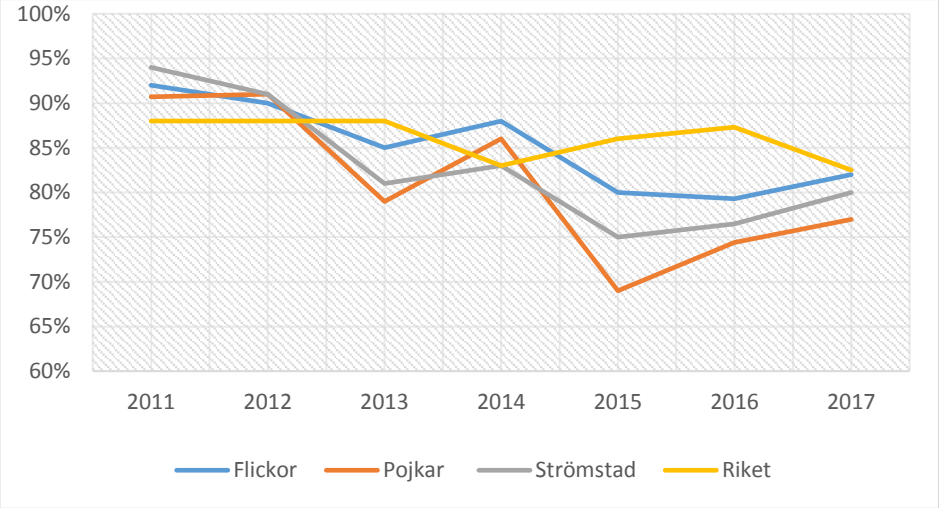

Källa: Skolverkets databas SIRIS

Tabell 3.5.4 - Andel elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i alla ämnen

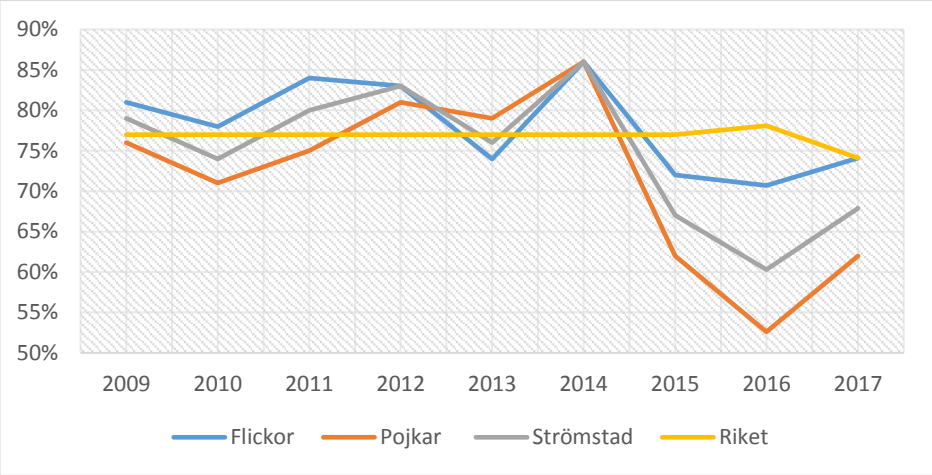

Källa: Skolverkets databas SIRIS

Tabell 3.5.5 - Andel elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i matematik, svenska och engelska

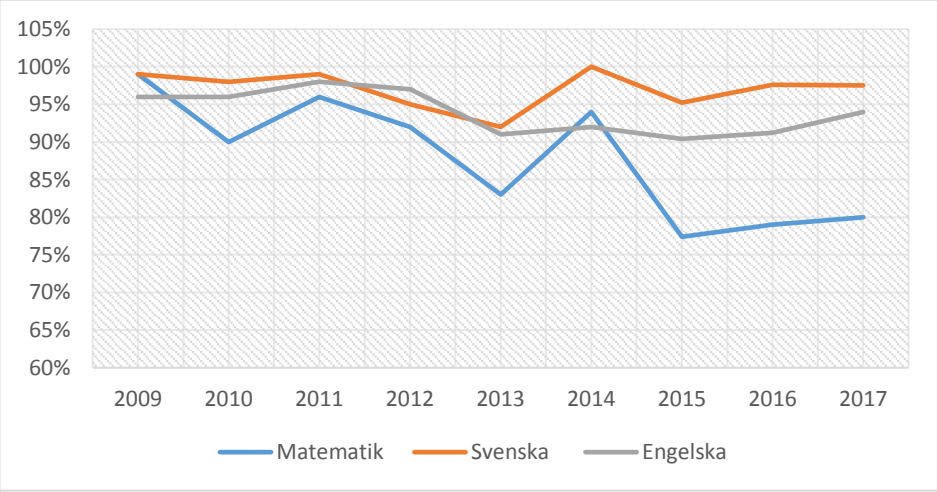

Källa: Skolverkets databas SIRIS

Under 2017 har Skolinspektionen genomfört en regelbunden tillsyn på Strömstiernaskolan. Tillsynen visade att skolan framför allt behöver jobba med insatser för att öka trygghet och studiero. Liknande resultat gällande studieron har också framkommit i övriga grundskolor via den trivselenkät som genomförs i alla årskurser.

Det kan finnas ett samband mellan bristande trygghet och studiero och att de låga kunskapsresultaten i Strömstad ligger under riksgenomsnittet. Barn- och utbildningsnämnden gav med anledning av detta förvaltningschefen i uppdrag att utarbeta handlingsplaner för att säkerställa en god studiero.

Handlingsplanernas ansats är att för att nå förbättringsresultat behöver skolan ha ett gemensamt förhållningssätt till trygghet och studiero.

3.6 Grundsärskola och Gymnasiesärskola

Undervisningen i grundsärskolan har bedrivits enskilt och/eller i små undervisningsgrupper.

2017 har totalt 18 elever varit mottagna inom särskolan, nio inom grundsärskolan och nio inom inriktning träningsskolan samt en elev som går integrerat. Antalet mottagna elever inom grundsärskolan har de senaste åren varit relativt konstant och legat runt 15. Andelen elever som är mottagna i grundsärskolan inriktning träningsskolan ökar.

Utvecklingsarbetet inom grundsärskolan 2017 har varit inriktat att utveckla metoder för att kunna möta varje elevs specifika behov. Inom inriktningen träningsskolan har utvecklingsarbetet fokuserats på ämnesövergripande teman. Pedagogerna har tillsammans med eleverna också arbetet med olika avslappningsövningar.

Strömstads kommun bedriver ingen egen gymnasiesärskola, men anordnar särskild undervisning för vuxna. Under 2017 har 9 elever fått sin utbildning på Utsiktens Gymnasiesärskola i Dals Ed och 1 elev på gymnasiesärskolan i Uddevalla.

Kunskapsresultat
Systematisk verksamhetsuppföljning görs en gång per läsår. Uppföljningen visar att samtliga elever når målen inom alla ämnen eller ämnesområden utifrån sina förutsättningar och förmågor.

3.7 Gymnasieskola

Under 2017 har skolledningen tillsammans med pedagogerna på Strömstad gymnasium fortsatt arbetet kring att utveckla utbildningen och därigenom öka elevernas måluppfyllelse genom ämnessamverkan och digitalisering. Ämnessamverkan har varit i fokus för samtlig pedagogisk personal under hela läsåret, detta för att motivera och engagera eleverna i sina skolarbeten och för att underlätta studierna och arbetsbördan för pedagogerna.

Skolledningen har skapat förutsättningar för ämnessamverkan och utbildning i digitalisering som betonas i de nya reviderade kursplanerna. För att säkerställa måluppfyllelsen har förstelärarna genomförts förslagen som framkommit av deras tidigare arbete kring lektionsstart. Pedagogerna har nu kommit överens om hur lektionsuppstarten ska se ut för att skapa ett intresse och fånga upp eleverna.

Även under 2017 har programledningsgruppen, bestående av fem programledare, representerande de olika programgrupperna tillsammans med skolledning fortsatt sitt arbete kring utvecklingen av programmen. Ett tillskott i denna grupp har varit programledaren för lärlingsprogrammen som gymnasiet startade hösten 2017.

Under 2017 har skolledningen tagit fram en långsiktig marknadsföringsplan för rekrytering av elever inför läsåret 2018/2019 och framöver. Arbetet kommer att fortsätta via sociala medier och direktkommunikation med hjälp av skolans elevambassadörer.

Elevhälsateamet på gymnasiet har också förbättrat sina rutiner kring arbetet med elevernas trivsel och hälsa. Gymnasiets kurator, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare och specialpedagog har fångat upp elever som behöver stöd och samtal på ett mer strukturerat sätt. De har också aktivt arbetat för att uppmärksamma och minska elevernas frånvaro i skolan.

Ett förbättringsarbete har påbörjats av gymnasiets introduktionsprogram. Lärarna utvecklar sina arbetssätt för att uppmärksamma varje elevs behov och utgå ifrån deras förutsättningar. De elever, som i årskurs nio inte klarade av kunskapskraven i matematik

gavs under höstterminen möjligheten att läsa in grundskolans matematik. De elever som behövde ytterligare extra studietid fick detta i form av studiepass. En övervägande majoritet av dessa elever kunde börja eller fortsätta på ett nationellt program våren 2017.

Under hösten 2017 startade lärlingsutbildningen på Strömstad Gymnasium. Utbildningen har varit mycket uppskattad och efterfrågad av elever på de yrkes- och högskoleförberedande programmen. Eleverna som går på de olika lärlingsprogrammen talar gott om sin inriktning och är tillfreds med det val de har gjort.

Under hösten har en långsiktig utvecklingsplan initierats kring digitalisering, behoven av inventarier och teknik för att förbättra studieresultaten och ha en hög kvalité på våra utbildningar. Stor digital satsning har gjorts inom ämnena fysik, teknik, kemi samt el- och energiprogrammet.

Kunskapsresultat

Våren 2017 fick 73 elever ett avgångsbetyg av de totalt 80 elever som påbörjade sina studier 2014. 61 av dessa elever fick gymnasieexamen vilket innebär 84 % i förhållande till rikssnittet 88 % och 12 elever fick studiebevis. Av de 61 elever som fick gymnasieexamen gick 50 högskoleförberedande och 11 ett yrkesprogram. Av de 12 elever som fick studiebevis gick 10 högskoleförberedande och 2 yrkesprogram.

De 7 elever som inte klarade av sina studier på tre år beviljades ett fjärde läsår. En analys av de gymnasiegemensamma ämnena matematik, svenska och engelska visar att eleverna når kunskapsmålen i dessa ämnen i högre grad än tidigare år. Analysen visar också att det är en större andel elever på de högskoleförberedande programmen jämfört med de yrkesförberedande som inte får ut en gymnasieexamen.

Elevernas genomsnittliga betygspoäng 2017 låg på 14,8 jämfört med rikets 14,1.

Tabell 3.7.1 - Andel elever som nått kunskapskraven minst E i gymnasiegemensamma ämnen.

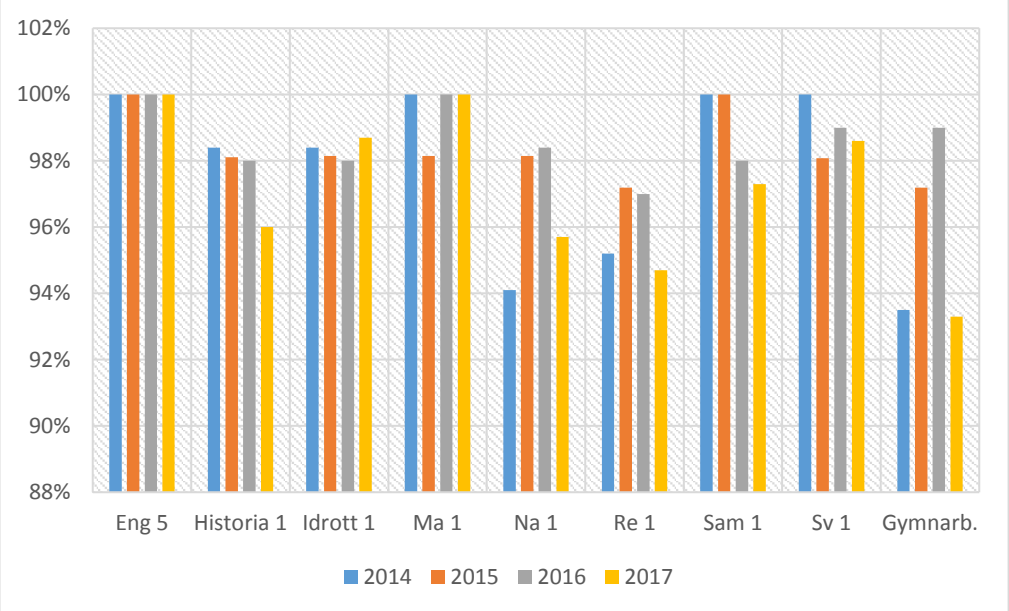

(Källa: Skolverkets databas SIRIS)

Tabell 3.7.2 - Andel elever med gymnasieexamen

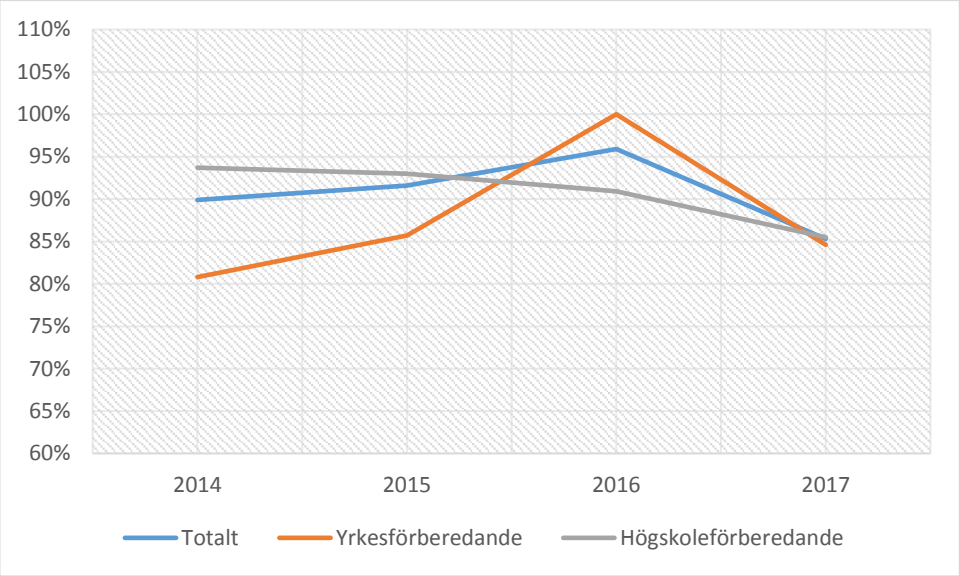

(Källa: Skolverkets databas SIRIS)

3.8 Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningens verksamheter ska sträva efter flexibla lösningar när det gäller organisation, arbetssätt och arbetsformer med utgångspunkt i individens behov. Eleven bör kunna kombinera studier med arbete. Verksamheten måste ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas samt att nya metoder prövas, utvecklas och utvärderas.

Vuxenutbildningen ska bedrivas kontinuerligt under året och för att möta förordningen så har vi förändrat de grundläggande- och gymnasiala kursutbudet till intag var 10:e vecka. Genom denna utveckling av vuxenutbildningen hoppas vi att elevgenomströmningen ska öka.

Utifrån läroplanen har vi under 2017 gjort förändringar i verksamheten för att möta vuxenutbildningens styrdokument. Hösten 2017 förändrades utbildningarna Svenska för invandrare (SFI), grundläggande- och gymnasiala kurser inom Komvux mot ett mer flexibelt intag.

Lärarna inom vuxenutbildningen har under hösten intensifierat arbetet med individuella studieplaner med syfte att eleven ska medvetandegöras över sin progression i studierna och vilka kunskapskrav som ska uppnås. Målet är att eleven själv ska ta större ansvar över sina studier och avsluta SFI och påbörja studier på grundläggande nivå.

Vuxenutbildningen i Strömstad har under 2017 verkat för ett ökat samarbete med Arbetsförmedlingen, AF, och Integrationscentrum, IC, samt näringslivet i kommunen. Vuxenutbildningen deltar aktivt i olika lokala samarbeten för att öka andelen studeranden till vidare studier på grundläggande nivå, studier på SFI, svenska för invandrare, i kombination med kurser på grundläggande nivå eller praktik kombinerat med studier.

Svenska för invandrare (SFI)

Från och med hösten 2017 kan nya elever att starta sin utbildning varje månad istället för som tidigare 4 gånger om året. Undervisningen har utökats och bedrivs nu under 5 dagar istället för 3 dagar. För eleverna har detta inneburit en större flexibilitet i förhållandet studier kombinerat med arbete. SFI erbjuds även som kvällsundervisning en kväll per vecka.

Alla nya SFI-elever erbjuds sedan hösten 2017 också att starta i en introduktionskurs där baskunskaperna byggs upp för att underlätta och snabba på språkutvecklingen inför starten i den ordinarie kursgruppen. ”Återvändare”, de elever som har varit inskrivna och vill återuppta sina studier, har sedan hösten 2017 möjlighet att påbörja studierna varje måndag.

Under 2017 har ca 400 elever varit registrerade i kursen SFI. Den höga siffran beror på att en elev kan skrivas in i undervisningen flera gånger under året. Sammanlagt avslutade ca 230 elever kurser på SFI samt 63 elever fick ett kursbetyg under 2017.

Grundläggande kurser inom vuxenutbildningen
Vuxenutbildningen har under 2017 haft 71 elever inskrivna på grundläggande kurser och eleverna har sammanlagt läst 107 kurser i svenska som andraspråk och matematik. Av dessa skrevs 51 betyg ut och 46 elever avbröt en eller flera kurser.

Gymnasiala kurser inom vuxenutbildningen
2017 erbjöd vi studier på gymnasienivå inom följande ämnen: svenska, svenska som andraspråk, kurs 1,2 och 3, engelska 5 och 6, samt matematik 1a, 1b, 2a och 2b. Sammanlagt var 54 elever inskrivna på någon av de 84 kurser som erbjöds. 51 betyg skrevs ut och 18 elever avbröt en eller flera kurser.

Yrkesutbildning
Vuxenutbildningen i Strömstad erbjuder yrkesvux-utbildningarna vård- och omsorg, bygg- och anläggning samt elprogrammet. Vux-lärlingsutbildning finns inom programmen barn- och fritid, bygg- och anläggning samt el-programmet. Sammanlagt är det 6 elever som studerar i denna form av utbildning. I samarbete med vuxenutbildningarna inom Fyrbodal finns ett samverkansavtal för dessa utbildningar och söker gemensamt statsbidrag för detta. Yrkesvux i kombination med SFI finns inom bygg- och anläggning.

Särskild utbildning för vuxna – Särvux
Under våren 2017 har 5 elever varit inskrivna på Särvux.

Hermods – Distansstudier
Strömstad vuxenutbildning erbjuder många olika kurser på distans för att möta kommuninnevånarnas önskningar att studera kurser vi inte har möjlighet att erbjuda på plats.

Lärcentra
Under 2017 har 8 studenter läst grundlärarprogrammet på distans mot Karlstad Universitet. Föreläsningar sker genom telebild 1-2 gånger per vecka. Eleverna erbjuds att sitta på skolan och studera övriga dagar. Prov för eleverna administreras från Karlstads universitet och genomförs på Vuxenutbildningen.

3.9 Modersmål och studiehandledning

Modersmålsundervisning bedrevs under 2017 på nio[1] olika språk fördelat på 38 grupper.

Många nyanlända elever är i behov av studiehandledning på modersmål. Ca 80 elever på 5 skolor har fått studiehandledning på 10 olika språk. (tigrinja, baluschiska, spanska, albanska, arabiska, kurmanci, turkiska, sorani, somaliska och dari)

3.10 Resurscentrum

Elevhälsa

Resurscentrums arbetsinsatser har under 2017 liksom tidigare år strävat efter att vara förebyggande och hälsofrämjande. Resurserna har fördelats så att alla delar (Skolsköterska, specialpedagog, kurator och psykolog) är representerade i skolornas elevhälsateam.

Elevhälsans specialpedagoger har samordnat extra anpassningar tillsammans med förskolechefer och rektorer så att barn och elever får det stöd de behöver. Specialpedagogerna har arbetat med att observera, kartlägga och utreda behov hos barn/elever. Speciallärare har arbetat direkt med elever. Liksom föregående år fortsätter förskolans specialpedagoger tillsammans med logoped med fortbildningsinsats för förskolans personal. Metoden *Tecken som stöd*, men också digitala lärverktyg har använts för ökad kommunikation och utveckling av språket.

Öppna förskolan

Öppna förskolan drivs av Strömstads kommun och ingår som en del i Familjecentralen[1]. Under 2017 har öppna förskolan haft ett stort antal besökare, med i snitt 35 besökare per verksamhetsdag och har härigenom blivit en mångkulturell mötesplats.

Inom ramen för öppna förskolan/familjecentralen ordnas grupper med babyrytmik. Föräldrar kan också boka tid för enskilda samtal med socionom eller förskollärare, i syfte att få råd och vägledning i sin relation eller i sitt föräldraskap. Tillsammans med BVC (barnavårdscentralen) erbjuder öppna förskolan alla nyblivna föräldrar en föräldrautbildning som också innehåller en kurs i spädbarnsmassage.

Personal på öppna förskolan har under året tillsammans med familjecentralen avslutat ett verktyg som heter ”en förälder blir till”.

Öppna förskolan har startat en utbildning NVC (Nonviolent communication) med hjälp av sökta medel.

3.11 Fritidsgård och lägerverksamhet

Fritidsgården har under 2017 fortsatt sitt arbete med att nå fler ungdomar, verksamheten har dock svårt att locka ungdomar eftersom utbudet av aktiviteter har varit begränsat.

Under hösten 2017 har antal besökande ungdomar ökat. Det är framför allt gymnasieelever, men även ungdomar från högstadiet som besökt fritidsgården.

Under 2017 har det påbörjats ett utvecklingsarbete för fritidsgården, som kommer att leda till ett omtag för förbättring i verksamheten. Detta kommer att startas under 2018.

---

[1] Somaliska, spanska, ryska, arabiska, kurmanci, sorani, turkiska, polska och albanska

[1] Familjecentralen är en samverkan mellan Strömstads kommun och Västra Götalandsregionen. I Familjecentralen ingår BMM, BVC, socialtjänsten och Öppna förskolan.

3.12 Kulturskolan

Under 2017 har kulturskolan genomfört undervisning motsvarande 528 kursplatser. Undervisningen omfattar ett 15-tal instrument, sång, ensemble, dans och media. Utöver detta har kulturskolan organiserat och genomfört ordinarie musikundervisning i grundskola, särskola och gymnasieskola, samt dans och musik som elevens val i åk 7-9.

Kulturskolan har också haft musikverksamhet för vuxna i form av en vuxenorkester, vuxenkör och gitarrkurs.

Den utåtriktade verksamheten är en viktig del i elevernas lärande. Kulturskolans elever och lärare har under 2017 bland annat medverkat i arrangemangen Winter World Festival, Kapten Kuling på Friluftsmuseet och sångkonsert i kyrkan. Kulturskolan har också genomfört egna föreställningar *Kulturskolan anfaller* med påföljande *Öppet hus*, *Internationella dansens dag, Kulturskolans dag*, flera olika interna terminsavslutnings-konserter.

Den årliga dansföreställningen genomfördes i december där cirka 250 elever deltog. Föreställningen spelades för elever i kommunen och föreställningarna för allmänheten sågs av cirka 900 personer.

3.13 Biblioteket

Kommunens huvudbibliotek, grundskole- och gymnasiebibliotek har varit välbesökta under 2017. Många nyanlända använder biblioteken och en stor satsning har gjorts på inköp av medier för denna grupp.

Utlåningen av e-böcker ökar stadigt och flera nya ”boken-kommer”-användare har tillkommit. NBBF, Norra Bohusläns Biblioteksförbund, fortsatte att utveckla den digitala servicen och samarbetet kring datasystem och marknadsföring i kommunerna.

Biblioteken har satsat på att synas i olika sociala medier vilket fått mycket bra genomslag. De virtuella besöken på bibliotekets hemsida ökar stadigt. På huvudbiblioteket har genomförts flera bokcirklar, och lokalerna har lånats ut till bl.a. Strömstads Släktforskare, ett Språkcafé, en dans- och rörelseterapigrupp och en ukulelegrupp. I samarbete med Kulturskolan har kurserna Kamerans ABC, Spela Djembe och Spela Samba/Latin/Carnéval anordnats och alla 3-8-åringar (ca 1000 barn) har fått se föreställningen *Lilla Nollan och dom andra* framföras på Skagerack. Föreställningen *Pettson och Findus firar jul,* spelades på biblioteket fyra gånger i december.

Grön Mötesplats är ett förvaltningsövergripande samarbete kring natur- och miljöfrågor som tillsammans gör föreläsningsserier höst och vår. Strömstad Akademi har varvat föreläsningar på biblioteket och Strömstad museum.

Ett mycket uppskattat författarbesök stod skrivpedagogen Tove Berggren för. Hon ledde skrivarworkshops för kommunens alla fjärdeklassare.

Winter Word Festival, blev en Spring Word Festival med ledorden RÖRELSE, RIKTNING - FÖRÄNDRING OCH FRAMTID och var mycket välbesökt och uppskattad. Nytt för året var en Bokmässa i stadshuset där lokala författare ställde ut och hade program i Speakers Corner. Biblioteket är ett nav i festivalen.

Strömstad är litterär Residensstad i VG-regionen. Biblioteket intar en central roll i arbetet med att ta emot och ordna det praktiska för de stipendiater som kommer till Strömstad för att under en månad få arbetsro i en lugn och stimulerande miljö.

Under året har en utredning gjorts om skolbiblioteksverksamheten i kommunen och frågan om ett Mer-öppet bibliotek började utredas.

3.15 Städverksamheten

Under 2017 har städverksamheten ansvarat för städning av Strömstads kommuns lokaler. Lokalytan som städats varje vecka omfattar cirka 46 887 m^2, varav barn- och utbildnings-förvaltningens andel är cirka 39 500 m^2.

3.16 Måltidsverksamheten

Utvecklingsarbetet av måltidsorganisation har fortsatt 2017. Fokus har legat på att förbättra planering för produktion av måltiderna inom kommunen. Från och med 2018 ska måltidsproduktionen i tillagningsköken vara renodlade till en och samma målgrupp. Planeringsarbetet har utgått från de mål som finns i kommunens kostpolicy. Arbetet med att ta fram nyckeltal för måltidsverksamheten har fortsatt och kommer vara klart under våren 2018.

Under 2017 har nämndens ambitionsnivå att nå 27 % ekologiska livsmedel uppnåtts. 2017 är andelen ekologiska livsmedel 28 %, en ökning med ca 3 % jämfört med 2016.

4. Verksamheten i siffror

Verksamhet	2015	2016	2017
Bibliotek			
Antal besökare	52 747	47 503	51 056
Antal medialån	88 149	82 530	80 245
Grundskola			
Antal elever, skolår F-9 (snitt vår/höst)	1 323	1393	1407
Antal lärare/100 elever, skolår F-9	8,9	9,36	9,42
Elever i grundskolans årkurs 9 som når målen i alla ämnen	67 %	60 %	68 %
Andelen elever behöriga till gymnasieskolan	75 %	77 %	80 %
Andelen antagna Strömstadselever på Strömstad gymnasium	70 %	80 %	82 %
Nettokostnad/elev, skolår F-9 (kr)	70 448	71 397	72 430
Gymnasieskola			
Antal elever (snitt vår/höst)	383	392	398
Antal lärare/100 elever	10,90	9,59	10,25
Andel elever från annan kommun	22 %	18 %	20 %
Andelen elever med högskolebehörighet på högskoleförberedande program	93 %	91 %	86 %
Nettokostnad/elev i Strömstad gymnasium (kr)	104 606	90 058	98 922
Förskoleverksamheten			
Antal inskrivna barn i förskola 1-5 år	624	627	640
Antal inskrivna barn i pedagogisk omsorg 1-5 år	19	18	17
Antal inskrivna barn i kooperativ 1-5 år	52	51	48
Totalt antal inskrivna förskolebarn 1-5 år	**696**	**696**	**705**
Antal inskrivna barn i fritidshem	516	530	574
Antal inskrivna fritidshemsbarn i kooperativ	1	1	0
Totalt antal inskrivna fritidshemsbarn	**517**	**531**	**574**
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan	5,1	5,2	5,1
Nettokostnad/barn i förskolan (kr)	85 947	86 254	87 459
Nettokostnad/barn i fritidsverksamhet (kr)	21 905	22 817	22 774
Nettokostnad/barn i pedagogisk omsorg (kr)	80 210	91 222	98 764

Sammantaget visar verksamhetsstatistiken en volymökning över åren i förskola och skola. Utifrån födelsestatistik och förväntad inflyttning gör förvaltningen bedömningen att volymökningen inom dessa verksamheter fortsätter de närmaste åren. Även inom nämndens övriga verksamheter märks den ökade inflyttningen. Biblioteket tillsammans med öppna förskolan utgör en viktig mötesplats för nyanlända kommuninvånare.

5. Måluppföljning mål

5.1 Kommunfullmäktiges mål och styrtal och specifika nämndmål

Verksamheten har utvecklats mot uppsatta mål, men ambitionsnivån för 2017 har i några fall inte kunnat nås fullt ut.

Tabell 5.1.1 – Nämndmål

Långsiktigt mål	Nämndmål	Status	Trend	Måluppfyllelse
Barn och utbildning: Lära för livet - alla ska lyckas i skolan				
2030 rankas Strömstads förskolor och skolor bland landets bästa	Alla elever i årskurs 9 (100 når kunskaps-kraven i samtliga ämnen.		↗	*Mål 2017 75%. Utfall 2017 68%.* Betygsstatistiken visar att 68 % av elever är godkända i samtliga ämnen. Även om inte målsättningen nås är resultatet en ökning från föregående års nivå på 60 %. Kunskapsresultaten mätt i det samlade meritvärdet för grundskolans årskurs nio (222,7) ligger nu Strömstads kommun i nivå med riket (223,5). Flickornas meritvärde (246,7) har fortsatt att öka. Pojkarnas meritvärde (203,0) har efter tre års nedåtgående trend ökat. Orsaken till ökningen är främst att eleverna får betyg i fler ämnen än tidigare, andelen elever som får betyg i alla ämnen har ökat markant, särskilt för pojkar.
2030 rankas Strömstads förskolor och skolor bland landets bästa	Alla elever i årskurs 9 (100 är behöriga att söka ett nationellt gymnasieprogram		↗	*Mål 2017 100%. Utfall 2017 79%.* Av de elever som avslutade sina grundskolestudier 2017 blev totalt 79 % behöriga till ett yrkesprogram i gymnasieskolan, vilket är en ökning jämfört med föregående års andel på 77 %. Ökningen är lika för pojkar och flickor. Strömstad ligger fortfarande under riksgenomsnittet, men den positiva trenden är tydlig.
2030 rankas Strömstads förskolor och skolor bland landets bästa	Alla elever i årskurs 3 och 6 (100 når godkända resultat i nationella proven		–	*Mål 2017 100%. Utfall 2017 90%.* Eleverna i årskurs 3 behöver klara samtliga delprov på de nationella proven för att få ett godkänt resultat. Därför är 90% är en hög nivå.
2030 rankas Strömstads förskolor och skolor bland landets bästa	Trygghet i skolan för alla oavsett skolform		→	*Mål 2017 100%. Utfall 2017 96%.* Resultatet från den genomförda trivsel-enkäten känner sig 96 % av samtliga elever trygga i skolan. Genom att kontinuerligt genomföra trivselenkäter kartlägger verksamheterna elevernas upplevda

				trygghet. Enkäterna ger också möjligheten för eleverna att beskriva de situationer som eleverna ej känner sig trygga i. Detta ger underlag för insatser för att höja tryggheten oavsett skolform.
2030 rankas Strömstads förskolor och skolor bland landets bästa	Kvalitets- och miljömässigt bättre mat genom ökad andel ekologiska och närodlade livsmedel		↗	*Mål 2017 27%. Utfall 2017 28%.* Kökscheferna arbetar kontinuerligt och framgångsrikt med inköp för att uppnå nämndens ekologiska mål.
2030 rankas Strömstads förskolor och skolor bland landets bästa	Bibliotek/digitalisering för att öka läsandet. Komplettera skol-biblioteken med möjlighet till lån av digitala medier (e-böcker).		→	*Mål 2017 100%. Utfall 2017 100%.* Skolbibliotek finns enbart vid gymnasium och högstadieskolan.
2030 rankas Strömstads förskolor och skolor bland landets bästa	Giftfria förskolor/ skolor, planera för flexibel användning och anpassade till ny pedagogik		↗	*Mål 2017: 90%. Utfall 2017 90%.* Förskolorna är mycket medvetna om vikten av giftfritt pedagogiskt material och inventarier vid inköp.
2030 erbjuder Strömstad ett attraktivt utbud av gymnasieutbildningar liksom eftergymnasiala högskole- samt universitetsutbildningar	Strömstad Gymnasium erbjuder nationella gymnasieprogram för i förstahand för 16-åringar i Strömstad, Tanum och Dals-Ed		↗	*Mål 2017 75%. Utfall 2017 85%.* 2017 startade gymnasiet lärlingsutbildningar inom flera branscher vilket har attraherat elever ytterligare att söka till Strömstad gymnasium.

När det gäller elevernas måluppfyllelse för 2017 visar betygsstatistiken att det är fler elever som fått betyg i alla ämnen och blivit behöriga till nationellt gymnasieprogram. Andelen elever i årskurs 9 med betyg i samtliga ämnen har ökat från 60 % till 68 % och andelen behöriga elever har ökat från 76 % till 80 %.

Nämndens mål om att öka andel ekologiska livsmedel till minst 27 % har uppnåtts, då andelen för 2017 landade på 28,4 %.

Andelen niondeklassare från Strömstiernaskolan som sökt Strömstad Gymnasium var 2017 82 %. Det är en större andel än nämndens målsättning på 75 %.

6. Ekonomi

Ekonomi	2015	2016	2017
Verksamhetens intäkter, tkr	44 679	51 402	55 943
Verksamhetens kostnader, tkr	-349 114	-365 352	-388 306
varav personalkostnader*)	-241 526	-256 130	-277 083
Verksamhetens nettokostnad, tkr	-304 435	-313 950	-332 363
Budget, tkr	-305 296	-316 803	-332 477
Budgetavvikelse, tkr	861	2 853	114
*) varav förändring semesterlöneskulden	*-834*	*186*	*-2 108*
*) varav justering arbetsgivaravgiften unga/äldre	1 674	969	807
Nettoinvesteringar, tkr	4 309	3 332	4 866

6.1 Nettokostnadsutveckling

Barn- och utbildningsnämndens nettokostnader för 2017 uppgick till 332,4 Mkr att jämföra med nettobudgeten på 332,5 Mkr.

Nettokostnaderna har ökat med 18,4 Mkr eller cirka 5,8 % mellan 2016 och 2017. De största nettokostnadsökningarna utgörs av lönekostnadsökningar som uppgår till cirka 6,5 Mkr och ökade interkommunala kostnader för skolplatser i annan kommun med ca 3,8 Mkr. I övrigt är nettokostnadsökningen ett resultat av volymökningar i verksamheterna. De verksamheter som har de största nettokostnadsökningarna är grundskolan, fritidshem samt måltidsverksamheten.

6.2 Budgetavvikelse

Barn- och utbildningsnämnden visar ett överskott jämfört med budget för 2017 med 0,1 Mkr. Nettoeffekten av semesterlöneskuldsökningen (-2,1 Mkr) och lägre arbetsgivaravgifter för äldre (+ 0,8 Mkr) försämrar nämndens resultat med 1,3 Mkr. Nettobudgeten uppgick för 2017 till 332,5 Mkr för nämndens verksamhetsområde och totalt sett uppvisar verksamheten en god budgetföljsamhet. Trots att barn- och utbildningsnämndens totala resultat är positivt jämfört med budget finns budgetavvikelser som både är positiva och negativa inom verksamheterna.

De största positiva avvikelserna finns inom Resurscentrum samt inom vuxenutbildningen. Negativ budgetavvikelse finns inom måltidsverksamheten.

En stor utmaning under året har varit att ta emot ca 150 nyanlända barn- och ungdomar i verksamheterna.

Särskolan visar ett överskott på 0,3 Mkr vilket är en följd av mottagande av elev från annan kommun som inneburit interkommunal ersättning.

Måltidsverksamheten visar ett underskott på 3,4 Mkr. Underskottet är ganska jämnt fördelat mellan ökade personalkostnader och ökade livsmedelskostnader. Ett stort arbete har under året lagts ner för att identifiera orsakerna och vilka effektiviseringsåtgärder som eventuellt kunnat vidtas. Det har dock konstaterats att både volymökningar i

verksamheten, främst i form av fler barn och elever, och ökade råvarupriser är den främsta orsaken till underskottet.

Skolskjutsverksamheten visar ett överskott på 0,5 Mkr. Överskottet är en effekt av ny upphandling samt en genomlysning av trafiken i syfte att sänka kostnaderna.

Resurscentrum visar ett överskott på 1,9 Mkr. Överskottet beror på att vakanser inte kunnat tillsättas under första halvåret på grund av att man inte hittat rätt kompetenser hos de som sökt. Dessa tjänster tillsattes under hösten, vilket innebär att resurscentrum är bemannad utifrån tilltänkt organisation. Överskottet för 2016 kan därmed anses som tillfälligt.

Gymnasiet visar ett underskott på 0,5 Mkr. Högre interkommunala kostnader än beräknat samt lägre statsbidragsintäkter från Migrationsverket än beräknat är anledningen till underskottet. Vuxenutbildningen visar ett överskott med 1,8 Mkr. Anledningen till överskottet är ett positivt utfall på intäktssidan i form av högre statsbidrag än beräknat.

Barn- och utbildningsförvaltningens samlade utfall av lägre arbetsgivaravgifter för äldre uppgår för året till 0,8 Mkr och påverkar resultatet positivt.

Semesterlöneskuldsförändringen totalt på förvaltningen ökade med 2,1 Mkr och är inkluderad i ovanstående presenterade resultat.

6.4 Investeringsverksamhet

Barn- och utbildningsnämndens investeringsutrymme för 2016 uppgick till 5,7 Mkr uppdelat på flera investeringsobjekt. Skalskyddet på gymnasiet är den enskilt största investeringen på 2,2 Mkr. I övrigt utgörs de största investeringsobjekten av inköp av skolmöbler (1,5 Mkr) och kopiatorer (0,5 Mkr).

Nämndens totala investeringskostnader för året uppgick till 4,9 Mkr.

7. Personal

Personal	2015	2016	2017
Antal anställda	576	588	638
varav kvinnor	479	485	515
varav män	97	103	123
Antal årsarbetare	542	557	596
Medelålder	47,3	47,1	47,4
Andel heltidsanställda	84,6	87,0	87,0
varav kvinnor	82,5	86,0	86,0
varav män	*97,1*	*93,0*	*93,0*
Sjukfrånvaro i % av ord. arbetstid	5,29	6,01	5,31
varav kvinnor	5,97	6,74	6,04
varav män	*1,99*	*2,63*	*2,15*
Långtidssjukfrånvaro (andel > 59dgr)	53,16	65,22	63,0

7.1 Personalstruktur

Antalet anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen uppgick vid årsskiftet till 638 personer eller 596 årsarbetare. Jämfört med föregående år är det en ökning av antalet anställda med 50 personer och med antal årsarbetare med 39 st. Ökningen beror på personalförstärkningar inom förskola och skola till följd av volymökningar.

Medelåldern i förvaltningen är 47,4 år och ligger i nivå med genomsnittet i kommunen som är 47,5 år. Knappt 81 % av de anställda är kvinnor och andelen heltidsanställd personal uppgick till 87 %.

7.2 Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har minskat under året, från 6,0 % till 5,3 %. Sjukfrånvaron beräknas i sjukfrånvarotimmar i procent av avtalad arbetstid och ligger under genomsnittet i kommunen som uppgick till 6,6 %.

Långtidssjukfrånvaron har också minskat jämfört med föregående år. Långtidssjukfrånvaron beräknas på andelen sjukdagar längre än 59 dagar i förhållande till totala antalet sjukdagar. 2017 var långtidssjukfrånvaron inom barn- och utbildningsförvaltningen 63 % att jämföra med 65 % för år 2016. Andelen långtidssjuka inom barn- och utbildningsförvaltningen ligger på samma nivå som genomsnittet i kommunen.

8. Utmaningar på kort och på lång sikt

Strömstads kommun är en tillväxtkommun med inflyttning av många nya familjer och höga födelsetal. Detta sammantaget medför ett ökat behov av kommunala tjänster och service. För barn- och utbildningsnämnden innebär detta framför allt ökat behov av:

- Utökad förskole- och skolverksamhet
  - *Strategisk lokalplanering*
  - *Strategisk personalrekrytering*
- Utveckling av formerna för särskilt stöd inom förskola, grundskola och gymnasium
- Utveckling av undervisningen för fortsatt högre måluppfyllelse
  - *Utvidgad kompetens hos personalen*
  - *Förstelärare som stödjer utvecklingen*
- Utökad undervisning i svenska som andraspråk (SVA), modersmål, förberedelseklass för nyanlända, studiehandledning och svenska för invandrare (SFI)
- Integrationsinsatser